

Salgótarján, a Trianoni-emlékmű

POLGÁR ZOLTÁN
(szöveg és kép)

(1. rész)

Trianoni emlékművek

1920. június 4-én, délután fél 5-kor aláírták a versailles-i Nagy-Trianon-palotában az I. világháborút lezáró békeszerződést. A békediktátum a magyar történelem legsúlyosabb teherterele volt, a történelmi Magyarország elvesztette területének több mint kétharmadát, lakosságának pedig több mint felét. A megmaradt Magyarország lakossága a békediktátum után országszerte emlékműveket állított, hogy ne menjen feledésbe az igazságtalan trianoni döntés.

TRIANONI EMLÉKHELY TOKAJBAN

A következőkben felkeresünk néhány trianoni emlékművet, főleg olyanokat, melyeket a természetjárók teljesítménytúrázás közben érinthetnek. Első helyszínünk Tokaj, ahol a vasútállomással szemközt Kopasz-hegy oldalában látható a nagyméretű trianoni emlékmű. Az első tokaji országzászló emlékművet 1934-ben avatták fel.

Az 1950-es években a tokaji emlékhely tönkrement. Az emlékmű újbóli felavatására 2013-ban került sor, miután a Tokaji Országzászló Egyesület Mankovits Tamás iparművész terveit megvalósítva helyreállította az emlékhelyet.

Az emlékmű részét képezi a nagyméretű támfal, amelyen a történelmi Magyarország kontúrjai látszanak sötét színű terméskövel kirakva, benne a fehér színű terméskő a Csonka-Magyarországot tünteti fel. Hazánk öt nagy folyója (Duna, Tisza, Dráva, Száva, Maros) kék színnel jelenik meg rajta. A térkép feletti hármaskereszt helyezkedik el, felette pedig a „Magyar Hiszekegy” utolsó sora olvasható: „Hiszünk Magyarországot feltámadásában!” A támfal előtti várkastélyban a magyar címeres országzászló látható. A teljesítménytúrázók a „Tokaji bakancsos börtúrán” tekinthetik meg a látványos emlékhelyet.

TRIANONI EMLÉKHELY EGERBEN ÉS SALGÓ-TARJÁNBAN

Tokajból a Bükk nyugati kapujába, Egerbe látogatunk. Az egri bazilika háta mögött, a buszpályaudvar szomszédságában magasodik az Országzászló-emlékmű. A 2014-ben átadott emlékmű felállítását az önkormányzat kezdeményezte, kivitelezéséhez az önkormányzaton kívül több vállalkozás is hozzájárult.

Az emlékmű alapját egy beton alapon nyugvó, világos mészkőből készült obeliszk képezi. Az obeliszk alján a mai és a

történelmi Magyarország együttes ábrázolása látható, felette kettős kereszt található. Az obeliszk tetejét Zsolnay-pirogránitból készült turulmadár zárja le, hátsó oldalán pedig a „Magyar Hiszekegy” olvasható. Az obeliszk tetején lévő zászlótartó árboc 12 méter magas, ezen az angyalos magyar középcímerrel díszített magyar zászló leng.

Egerből több teljesítménytúra indul, illetve érkezik oda, ezek közül említésre méltó az idén 25. alkalommal – remélhetőleg – megrendezésre kerülő Tortúra 65 elnevezésű.

Egerből Nógrád megye székhelyére, a Karancs-Medves lábánál fekvő Salgótarjánba utazunk. A belváros fölé magasodó Szent Imre-hegyen álló Kálvária építését 1928 tavaszán helyi önkéntesek kezdték. A Kálvária alatt elhelyezkedő, Nagy-Magyarországot formázó barlangban az a jelenet volt látható, amikor Szent István király felajánlja a koronát Szűz Máriának.

A szocializmus alatt a szobrokat összetörték, a barlangot pedig befalazták. Az elmúlt években megindult a helyreállítás,

először az országzászlót állították fel a Szent Imre-hegyen, majd befejeződött a barlang felújítása is a benne lévő szobrok rekonstrukciójával együtt. A salgótarjáni „Magyar feltámadás” barlangot 2014. augusztus 15-én felszentelési ünnepség keretében adták át.

Salgótarjánból indul a trianoni emlékhelyet is érintő Karancs-Medves teljesítménytúra, ami sajnos ebben az évben elmaradt. Aki szeretné felkeresni az emlékhelyet, annak javasolható, hogy a belvárosból a sárga négyzet

jelzésen induljon el. A jelzést követve 5 percen belül felérünk a Nagy- Magyarországot formázó barlanghoz.

TRIANONI EMLÉKHELYEK A GÖDÖLLŐI-DOMBSÁGBAN

Salgótarjánból a Gödöllői-dombságba igyekszünk, pontosabban Mogyoródra. A mogyoródi Szent Mihály-templom előtti kerítés falán látható egy márványból készült trianoni emléktábla, melyet Mogyoród Önkormányzata 2007-ben helyeztetett ide. Az emléktábla tetején a következő felirat olvasható: „Emlékezetül nemzetünknek egy igaztalan, megtorló diktátumról”. A tábla bal oldalán „Trianon 1920. június 4.” felirat, középen a történelmi Magyarország térképe látható, benne a mai országhatárokkal. A jobb oldalon Babits Mihály „Áldás a magyarra” című versének utolsó versszaka olvasható:

„Erős igazsággal az erőszak ellen:
így élj, s nem kell félned, veled már az Isten.
Kelnek a zsarnokok, tűnnek a zsarnokok.
Te maradsz, te várhatsz, nagy a te zálogod.
Zsibbad a szabadság, de titkon bizserog,
és jön az igazság, közelebb, közelebb...”

Mogyoródra eljuthatunk úgy is, ha részt veszünk az Attila-védvonal emlék- és teljesítménytúrán.

Mogyoród után továbbra is a Gödöllői-dombságban maradunk, utunk Kerepesre vezet.

Mogyoród, a trianoni emléktábla

A tokaji Trianon-emlékhely

